

Naturvärdesinventering vid Ormbacka, Järfälla kommun

Naturföretaget 2020

Inventering och rapport: Mattias Lif
Foto: Mattias Lif
Kvalitetsgranskning: Niina Sallmén
Datum rapport: 2020-10-20
Version: 2

Kontaktperson för denna rapport: Mattias Lif, mattias@naturforetaget.se, 073-021 45 68

Naturföretaget
Vaksalagatan 6
753 20 Uppsala
info@naturforetaget.se
Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Bakgrund.....	5
Metodik.....	5
Naturvärdesinventering.....	5
Trädinventering.....	6
Datainsamling.....	6
Rapportering av arter.....	6
Arter inom Artskyddsförordningen.....	7
Främmande invasiva arter.....	7
Förstudie.....	7
Osäkerhet i bedömningen.....	7
Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden.....	7
Övergripande beskrivning.....	7
Områdets naturvärden.....	7
Tidigare artfynd.....	7
Skyddade och fridlysta arter.....	8
Dokumenterad förekomst.....	8
Beskrivning av naturvärdesobjekt.....	9
1. Näringsfattig ekskog (fd hagmarksskog).....	9
2. Blandskog med stor lövandel.....	10
3. Skogsbryn med yngre asp.....	11
4. Medelålders blandskog.....	12
Trädinventeringen.....	13
Planförslagets påverkan samt förslag på skydds/kompensationsåtgärder.....	14
Möjliga skydds- och kompensationsåtgärder.....	14
Korta noteringar om efterfrågade artgrupper.....	15
Fåglar.....	15
Kräldjur.....	15
Insekter.....	15
Källor.....	15
Litteratur.....	15
Databaser.....	15
Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt.....	16
Bilaga 2. Karta över skyddsvärda/värdefulla träd.....	17
Bilaga 3. Karta med Skogsstyrelsens naturvärde.....	18
Bilaga 4. Karta med plankarta ihop med träd/naturvärdesobjekt.....	19

Sammanfattning

En naturvärdesinventering (NVI) samt inventering av skyddsvärda träd har genomförts i ett mindre område inom detaljplan Ormbacka C i Järfälla kommun. Den utförda naturvärdesinventeringen följer svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014). Inom det inventerade området identifierades fyra naturvärdesobjekt varav en klass 2, en klass 3 och två klass 4. Femton värdefulla träd registrerades varav fem bedöms vara särskilt skyddsvärda.

Bakgrund

Järfälla kommun har beställt en naturvärdesinventering (inklusive inventering av skyddsvärda träd) i ett ca 1 ha stort område inom detaljplan för Ormbacca C. Naturföretaget därför på uppdrag av Tyréns gjort en naturvärdesinventering och trädinventering av området den 30 september 2020.

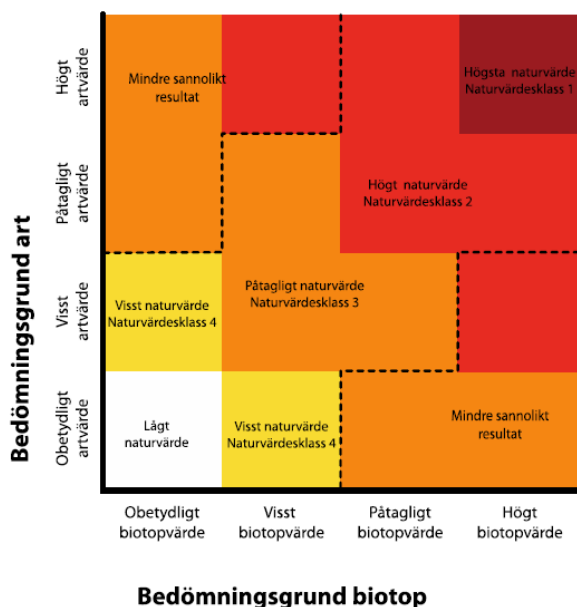
Metodik

Naturvärdesinventering

Området inventerades den 30 september 2020. Inventeringen utfördes enligt svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014). Inventeringen utfördes på fältnivå med detaljeringsgrad detalj, och med tillägget Artinventering. Den önskade artinventeringen syftade på fåglar, kräldjur och insekter. Då det är bättre att inventera dessa artgrupper under vår/sommar genomfördes inte detta tillägget, dock noterades fåglar och eventuellt förekommande bon som fanns i området vid besöket.

Syftet med naturvärdesinventering är att identifiera områden (naturvärdesobjekt) som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesobjekt som hittas inom inventeringsområdet avgränsas, beskrivs i text och deras naturvärdesklass bedöms. Naturvärdesklassen baseras på områdets biotopvärde och artvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån områdets biotopkvaliteter och på biotopens sällsynthet eller hur hotad den är. Artvärdet bedöms utifrån förekomst av naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter samt artrikedom.

Naturvärdesbedömningen resulterar i antingen lågt naturvärde (områden av ingen eller ringa betydelse för biologisk mångfald) eller någon av följande naturvärdesklasser:

Figur 1. Matris ur svensk standard för NVI, som visar hur utfallet för artvärde respektive biotopvärde leder till en viss naturvärdesklass.

Klass 1. Högsta naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Klass 2. Högt naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Motsvaras ungefär av t.ex. Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, Våtmarksinventeringens klass 1 och 2 och skogsbrukets klass Urvatten.

Klass 3. Påtagligt naturvärde: Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Motsvaras ungefär av Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, Våtmarksinventeringens klass 3 och 4 och skogsbrukets klass Naturvatten. (lägg in i NVI matrisen)

Klass 4. Visst naturvärde: Området behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestand men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

är ett samlingsbegrepp för arter som är särskilt skyddsvärda eller indikerar områden med höga naturvärden. I begreppet ingår bl.a. rödlistade arter, signalarter, skyddade arter och typiska arter.

Rödlistade arter

Arter som bedöms löpa risk att försvinna ur landet.

Signalarter

Arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden. Frekvens och kombination av signalarter kan dessutom förstärka eller ge ytterligare information om områdets naturvärdeskvalitet.

Skyddade arter

Fridlysta arter eller arter listade i EU:s art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv.

Typiska arter

Arter som indikerar bevarandestatus för olika N2000-naturtyper.

Figur 2. Definition av begreppet naturvårdsarter.

Trädinventering

Skyddsvärda träd inventerades enligt metodbeskrivningen i "Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet" samt utifrån Järfälla kommuns önskemål enligt bilaga 3 och 4 i beställningen. Där hänvisas bl a till Ekologigruppens metod för inventering av skyddsvärda träd.

Datainsamling

Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Collector for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. som shapefiler. I detta uppdrag användes en extern GPS (Arrow 100 GNSS) kopplad till Collector, vilket gav en noggrannhet på ca 0,5–1 m. Det koordinatsystemet som används i detta uppdrag är Sweref 99 1800.

Rapportering av arter

Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. Rödlistade och skyddade arter rapporteras med en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art fanns inom samma naturvärdesobjekt. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras normalt bara med en koordinat per naturvärdesobjekt som de förekommer i.

Arter inom Artskyddsförordningen

Arter som omfattas av juridiskt skydd enligt Artskyddsförordning (SFS 2007:845) tas upp under rubriken Skyddade och fridlysta arter. Där sammanfattas vilka skyddade arter som har påträffats i området, och vad fynden kan innebära vid en eventuell exploatering.

Främmande invasiva arter

Om främmande invasiva arter påträffas under inventeringen redovisas detta under rubriken Områdets naturvärden.

Förstudie

Fynd av arter från området har inhämtats från ArtDatabanken. Järfälla kommun har även gjort ett utsök av skyddsklassade arter över ett större område kring det aktuella inventeringsområdet (inga registrerade fynd). Uppgifter om naturvärden och områdesskydd har inhämtats från Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor och Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur.

Osäkerhet i bedömningen

Inventeringen var en naturvärdesinventering med detaljeringsgrad detalj, ingen artgrupp har inventerats ingående. Som tillägg önskades artinventering av insekter, fåglar och kräldjur, men inventering av dessa artgrupper utförs bättre under vår/sommar.

Vid trädinventeringen kan håligheter högre upp i träden vara mycket svåra att observera från marken och därmed kan vissa hålträd ha missats.

Vissa vårväxande kärlväxter kan förbises vid inventering på hösten.

Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden

Övergripande beskrivning

Det inventerade området är cirka 1 hektar stort och utgörs av en lövrik del av en större skog. Sydöstra och östra delen av området gränsar mot öppen gräsmark/ruderatmark som tidigare varit åkermark. I övrigt gränsar inventeringsområdet mot fortsättningen av skogsområdet. Skogen inom inventeringsområdet är blandskog där delar domineras av löv och andra delar har stort lövinslag. Förekommande trädslag är ek, asp, björk, gran, tall, sälg och hassel.

Stor del av inventeringsområdet utgörs av ett skogligt naturvärdesobjekt (benämnt som Lövskogslund/Hagmarksskog), avgränsat vid nyckelbiotopsinventering 2006 (se karta Bilaga 3). I övrigt berörs inte området inte av några riksintressen, områdesskydd eller av nyckelbiotoper. En fornlämning benämnd som fossil åker finns registrerad i Fornsök (Riksantikvarieämbetet).

Områdets naturvärden

Områdets naturvärden är främst knutna till de delar av inventeringsområdet som utgörs av skog med stort inslag av äldre ekar som växt upp under mer ljusöppna förhållanden. Med stor sannolikhet har dessa delar tidigare varit betade hagmarker. Värdefulla strukturer är bla äldre ekar, vissa grova eller med stamhåligheter eller död ved (döda grenar eller död stamved), enstaka äldre björk, sälg och tall samt äldre hasselbuketter.

Tidigare artfynd

Det enda rapporterade artfyndet i Artportalen inom inventeringsområdet är blåsippan från 2006 (noterat i samband med nyckelbiotopsinventering). Inga skyddsklassade fynd finns registrerade i eller i närheten av inventeringsområdet enligt kommunekolog i Järfälla kommun.

Tabell 1. Naturvårdsarter som påträffades i området. Rödlistade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020, signalarter: arter som är utpekade som signalarter enligt Skogsstyrelsen (SKS) eller ängs- och betesmarksinventeringen (ÄoB), skyddade arter: arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen, typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus.

Artnamn	Rödlista 2015	Signalarter (SKS)	Skyddade arter	Typiska arter	Kommentar	Finns i naturvärdesobjekt
Kärlväxter						
Blåsippa		X	X		Fridlyst enl. 8§ Artskyddsförordningen.	1, 2
Liljekonvalj			X	X	Fridlyst enl. 9§ Artskyddsförordningen. Typisk art för 9190.	1, 2
Nästrot		X	X		Fridlyst enl. 8§ Artskyddsförordningen.	2
Tallört				X	Typisk art för 9010.	2
Svampar						
Tallticka	NT	X				1

Skyddade och fridlysta arter

Dokumenterad förekomst

I området påträffades tre skyddade arter: blåsippa, liljekonvalj och nästrot (tabell 1). Blåsippa och liljekonvalj finns glesst men spritt inom delområde 1 och 2 medan nästrot hittades på en plats i nordöstra delen av delområde 2. Blåsippa och liljekonvalj är vanliga i regionen, och en utredning av bevarandestatus skulle troligen visa att deras bevarandestatus inte riskerar att påverkas av en eventuell exploatering. Nästrot är däremot lite mer ovanlig. Det finns 18 registrerade fynd i Artportalen mellan åren 1990–2020 i Järfälla kommun, där det närmaste fyndet finns i det skogliga naturvärdesobjektet strax väster om inventeringsområdet. Blåsippa och nästrot är fridlysta enligt 8§ Artskyddsförordningen och liljekonvalj enligt 9§ Artskyddsförordningen.

Beskrivning av naturvärdesobjekt

Inom området identifierades 4 naturvärdesobjekt. För kartor över de olika objekten, se Bilaga 1–3. Här nedan beskrivs objekten i text och bild.

1. Näringsfattig ekskog (fd hagmarksskog)

Figur 2. Delområde 1 med några av ekarna i bakgrunden och stenröset i förgrunden.

Beskrivning

En samling glest stående spärrgreniga ekar på och kring en flack höjd. Trädskiktet domineras av ek men det finns även enstaka tall, gran och asp. Det finns ett glest buskskikt med ett par hasselbuskar samt enstaka små buskar av rosor, slån och måbär. På höjden finns även uppslag av aspsly samt lite hallon och ormbunken träjon. I fältskiktet växer även blåsippa, liljekonvalj, gökärt, vispstarr, stenbär, lundgröe och hundäxing. Ett större stenröse finns på höjdens krön.

Ekar i delområdet är äldre-gamla men troligen inte mycket gamla (>200 år), de flesta är spärrgreniga där de nedre grenvarvens grenar nu är döda. Enstaka ekar är flerstammiga och en av dessa har ett par stammar som är döda och har exponerad stamved. Stamhål noterades på ett par av ekarna och det ena av hålen är så pass lågt placerat att viss mulmbildning kunde konstateras. Det finns även några lite yngre ekar som bidrar till åldersspridningen. De spärrgreniga ekarna vittnar om att området har varit mer ljusöppet tidigare, troligen en beteshävdad hagmark. På en äldre tall växer talticka (NT).

Naturvårdsarter

Blåsippa, liljekonvalj, talticka (NT)

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde främst med avseende på de äldre/gamla ekarna med strukturer som hål och död ved (både grenar och stamved). Gamla ekar med nämnda strukturer utgör värdefulla livsmiljöer för många andra arter, inte minst insekter. Även stenröset bidrar med variation (håligheter och skrymslen) till området och kan utgöra livsmiljö för tex kräldjur. Artvärdet klassades som Påtagligt artvärde, då det finns en rödlistad art, talticka (NT) och ett par skyddade arter med livskraftig förekomst, blåsippa och liljekonvalj.

Natura 2000-naturtyp

9190 Näringsfattig ekskog. (Skulle kunna restaureras till trädklädd betesmark 9070)

2. Blandskog med stor lövandel

Figur 2. Delområde 2.

Beskrivning

Blandskog med ett glest äldre skikt av ekar (i åldersspannet ca 80–130 år) samt enstaka äldre tallar och björkar. I ett senare skede, kanske i samband med att beteshävd upphört, har framförallt gran och asp men även björk och enstaka sälg vuxit upp och fyllt ut luckorna mellan de äldre träden. Spridd men gles förekomst av hassel, framförallt yngre buskar men även enstaka äldre hasselbuketter med grova och/eller döda stammar finns. Hasselbuskarna och yngre gran bidrar till att beståndet har viss skiktning. Åtminstone en asp med bohål finns i delområdet. Det finns måttligt med död ved, både liggande och stående, av olika trädslag men främst gran och björk. Några stående döda granar i nordöstra delen har antagligen dött av barkborreangrepp (kanske i kombination med den torra sommaren 2018). Troligen ingen/liten kontinuitet av död ved. Trädsiktet är ganska tätt med enstaka gläntor vilket avspeglas i fält/bottensiktet som till stora delar saknas. Dock finns markmossor som kransmossa och lågörter som harsyra, blåsippa, vispstarr, liljekonvalj och träjon, i framförallt gläntor och där marken är lite mer kuperad. Nästrot och tallört noterades på varsin växtplats. Möjligen kan det finnas vissa vårbloommande kärlväxter som inte syns vid tiden för besöket.

Naturvårdsarter

Blåsippa, nästrot, liljekonvalj och tallört.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Strukturer och element som äldre träd, träd med bohål, död ved, äldre hasselbuketter bidrar till ett Påtagligt biotopvärde. Visst artvärde erhålls av nästrot, blåsippa och liljekonvalj som alla är skyddade arter och de två förstnämnda är även skogliga signalarter. Även tallört noterades som är typisk art för västlig taiga (9010).

Natura 2000-naturtyp

Eventuell restaurering mot 9070 trädklädd betesmark.

3. Skogsbryn med yngre asp

Figur 3. Ung asp som växt upp på fd åkermark utanför det äldre brynet.

Beskrivning

Bryn/skogsmiljö som vuxit upp på gammal åkermark utanför det ursprungliga skogsbrynet. Ung till medelålders asp dominerar, men även enstaka björk, sälg, vildapel och gran förekommer. Sly av slån och någon enstaka hagtorn är på väg upp. Markskiktet är skuggat med sparsam vegetation av skogsklöver, smultron, hundäxing, stormåra, gökärt och hallon. Viss förekomst av död ved, bl a en grövre tallåga längst i väster.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde främst med avseende på lövrikedomen och viss förekomst av död ved. Brynmiljöer är normalt värdefulla övergångszoner mellan skog och öppen miljö, ofta med olika lövträd och blommande/bärande buskar. Denna brynmiljö är dock väldigt enahanda och relativt ung (saknas helt på ortofoton från 70-talet). Då inga naturvårdsarter noterades bedöms artvärdet som Obetydligt.

Natura 2000-naturtyp

-

4. Medelålders blandskog

Figur 4. Delområde 4 består av medelålders blandskog av gran, björk och enstaka asp.

Beskrivning

Delområde som domineras av medelålders gran och björk med några aspar i södra delen (vid det äldre fd skogsbrynet). Sparsamt fältskikt med fläckar av blå harsyra och träjon. Död ved förekommer måttligt, framförallt som lågor av klenare björk och gran men det finns även enstaka stående döda granar/björkar. Sprängticka växer på björk i sydvästra delen.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde främst med avseende på förekomsten av lövträd och död ved. Obetydligt artvärde då inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

Trädinventeringen

Inom inventeringsområdet registrerades 15 träd som värdefulla/skyddsvärda/särskilt skyddsvärda (se tabell 2 och karta i Bilaga 2). Av dessa är nio ekar, tre tallar samt en vardera av asp, björk och sälg. Fem av träden (alla ekar) bedöms som särskilt skyddsvärda och vid påverkan på dessa ska man ha samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Vid mätning av flerstammiga träd (förgrenade under brösthöjd) har beskrivits metodik i "Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet" följts, vilket innebär att man mäter omkretsen på smalaste stället under brösthöjd där det är **en** stam, dvs under den nedersta förgreningen. Två ekar har av den anledningen klassats som "jätteträd" (se även tabelltext nedan).

I området finns även ca 25 stycken ekar i åldersspannet 80–130 år. Dessa ekar är visserligen lite för unga och för kläna för att tas med som värdefulla/skyddsvärda. Dock är de värdefulla som efterträdare till de lite äldre ekarna i området och kommer med tiden att utveckla strukturer som är värdefulla för många andra organismer.

Tabell 2. Skyddsvärda/värdefulla träd som påträffades i området. Var träden finns i området framgår av karta i Bilaga 2. I tabellen visas några av de parametrar som samlades in, komplett attributtabel finns i shapefiler som levereras med rapporten. ^A – träd 9 och 13 är ekar som delar sig i två stammar under brösthöjd och då metoden anger att träden i dessa fall ska mätas under förgreningen får träden en stor omkrets. Dock bedöms träden inte vara gamla eller ha andra utvecklade värden som motiverar värdeklass 1, utan uppskattad ålder motiverar snarare värdeklass 3.

Nr	Trädslag	Omkrets (cm)	Värdeklass 1. Särskilt skyddsvärd 2. Skyddsvärd 3. Värdefull	Noggrannhet inmätning (cm)	Kommentar
1	Ek	197	3	50–70	Nästan gammalt.
2	Ek	188	3	40–60	Nästan gammalt.
3	Tall	130	3	50–70	Liggande död.
4	Sälg	148	3	100	Nästan gammalt, grovt.
5	Asp	162	3	100	Nästan gammalt, grovt.
6	Tall	194	3	60	Nästan gammalt.
7	Björk	162	3	100	Nästan gammalt, grovt.
8	Ek	325	1	60–80	Gammalt, jätteträd.
9 ^A	Ek	374	1 (3)	70–80	Nästan gammalt, "jätteträd". Tvåstammig, delad under brösthöjd (omkrets 212 resp 188 cm ovanför delning, samt 374 cm nedanför).
10	Ek	177	3	70	Nästan gammalt.
11	Ek	312	1	70	Hälträd, gammalt, grovt.
12	Ek	167	1	100	Hälträd, nästan gammalt. Växer intill träd 14, baserna nästan sammanväxta (362 cm tillsammans).
13 ^A	Ek	341	1 (3)	50–100	Nästan gammalt, "jätteträd". Tvåstammig under brösthöjd, 200 resp 192 cm i omkrets (341 cm nedan delning).
14	Ek	248	3	100	Nästan gammalt, grovt. Precis invid träd 12 (med stamhål). Baserna nästan sammanväxta (362 cm tillsammans).
15	Tall		2	60–80	Rödlistad art Tallticka (NT).

Planförslagets påverkan samt förslag på skydds/kompensationsåtgärder

Enligt den plankarta (ACAD_Plankarta Ormbacka C 2020-10-09) som erhållits från kommunen kommer delar av inventeringsområdet att påverkas. På kartan i Bilaga 4 har delar av plankartan lagt ihop med träd- och NVI-skikten. Av den kartan framgår att sydöstra halvan av inventeringsområdet påverkas omfattande av exploateringsplanerna. En planerad väg kommer gå i SV-NO riktning genom området, parkeringsplatser samt delar av flera byggnader är också planerade inom området. Delområde 1, 3 och 4 kommer till stora delar beröras av planerna, delområde 2 bara till viss del. Delområdena 3 och 4 har Visst naturvärde (klass 4) och är de delar i området som har lägst naturvärde. Delområde 1 (klass 2 Högt naturvärde) är däremot den mest värdefulla delen av inventeringsområdet. Den planerade vägen löper centralt genom delområde 2 och byggnader/parkeringsplatser är planerade i östra delen.

Av de 15 registrerade skyddsvärda/värdefulla träden verkar sex stycken (träd, 4, 6, 7, 8, 10 och 15) inte påverkas av planerna. De övriga nio trädens placering sammanfaller med eller är nära planerad väg/parkering/byggnad. Fyra av de fem träd bedömda som särskilt skyddsvärda verkar påverkas av planen och dessa träd ska kommunen i så fall ha samråd (12:6) med Länsstyrelsen om.

Tre fridlysta arter finns i det inventerade området; blåsippra, liljekonvalj och nästrot. De två förstnämnda finns på flera platser i området och vissa av växtplatserna kommer säkert påverkas av exploateringsplanerna. Båda arterna är dock vanliga och en eventuell utredning av påverkan på arternas bevarandestatus skulle sannolikt visa att påverkan är obetydlig/liten. Nästrot noterades på en plats vid inventeringsområdets nordvästra gräns och denna växtplats bör inte påverkas enligt plankartan.

Möjliga skydds- och kompensationsåtgärder

Naturmiljön inom delområde 1 och 2 utgörs av värdefulla skogar med träd (framförallt ekar) som är förhållandevis gamla. Det är miljöer som tar lång tid att utvecklas och kan inte (inom överskådlig tid) återskapas i närområdet. För att bibehålla naturvärdena i området bör man i första hand sträva efter att undvika eller minimera påverkan på dessa delområden, framförallt i delområde 1 som har högt naturvärde (klass 2). Merparten av de skyddsvärda/värdefulla träden finns inom delområde 1. Vid exploatering ska enligt skadelindringshierarkin (Naturvårdsverket, 2016) skador i första hand undvikas genom en bra planering och lokalisering av den tänkta verksamheten.

Skyddsåtgärder för att minimera påverkan skulle kunna vara att försöka bevara så många av de skyddsvärda/värdefulla träden, framförallt de särskilt skyddsvärda. Flera av träden verkar vara i kanten/närheten av planerad konstruktion, om möjligt kan man förskjuta placering av byggnad/parkering/väg något för att undvika påverkan på skyddsvärda/värdefulla träd.

I de fall träd kommer att fällas, bör man åtminstone placera stam och grenar som s.k. faunadepåer (högar med stammar/grenar som kan nyttjas av t ex vedinsekter) på lämpliga platser i närheten.

Som nämnts ovan kan den här typen av miljöer inte återskapas inom överskådlig tid, vilket gör det svårare att göra kompensationsåtgärder. En möjlig kompensationsåtgärd är dock att man för varje skyddsvärd/värdefull ek som avverkas sparar åtminstone tre efterträdare (av det 25-tal som finns inom området, finns även fler utanför, norr om inventeringsområdet) som tillåts utvecklas till framtida skyddsvärda träd. Dessa efterträdare bör i så fall vid behov frihuggas från konkurrerande träd t ex yngre granar. En annan möjlig kompensationsåtgärd är att genom formellt skydd spara ett annat område med gamla ekar på kommunal mark för framtiden, alternativt att frihugga andra gamla ekar i närheten.

Korta noteringar om efterfrågade artgrupper

Fåglar

Vid fältbesöket noterades följande fågelarter: större hackspett, gröngöling, nötskrika, tofsmes, blåmes, talgoxe, kungsfågel, nötväcka, dubbeltrast, rödhake och steglits.

Inga risbon noterades men åtminstone ett träd (asp) med bohål uthackat av större hackspett finns i området. Konstaterat bohål innebär att området utgör häckbiotop/fortplantningsområde enligt 4 § 4 punkten artskyddsförordningen, då alla svenska fåglar är fridlysta.

Fåglar inventeras (beroende på vilken grupp av fåglar) från senvinter till försommaren.

Kräldjur

Stenröset skulle eventuellt kunna utgöra livsmiljö för ormar och skogsödlor. Möjligen är röset lite för skuggat, men vill man göra en kräldjursinventering bör det göras på våren.

Insekter

Ekar, hålträd och död ved är substrat för bland annat vedinsekter. Enstaka sälgar i området kan vara viktiga pollenkällor tidigt på våren.

Insekter inventeras under vår och sommar.

Källor

Litteratur

ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Ekologigruppens metod för inventering av skyddsvärda träd. Bilaga 5. Metoder.

Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Jordbruksverket 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen – Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.

Naturvårdsverket 2009. Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Version 1:0 : 2009-04-06.

Naturvårdsverket 2016. Ekologisk kompensation – en vägledning om kompensation vid förlust av naturvärden. Handbok 2016:1.

Nitare, J. 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog. Jönköping, Skogsstyrelsens förlag.

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014.

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001.

Databaser

ArtDatabanken. Uttag ur Artportalen (2020-10-06)

ArtDatabanken. www.artfakta.artdatabanken.se (2020-10-02)

Artskyddsförordning (SFS 2007:845). <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/>

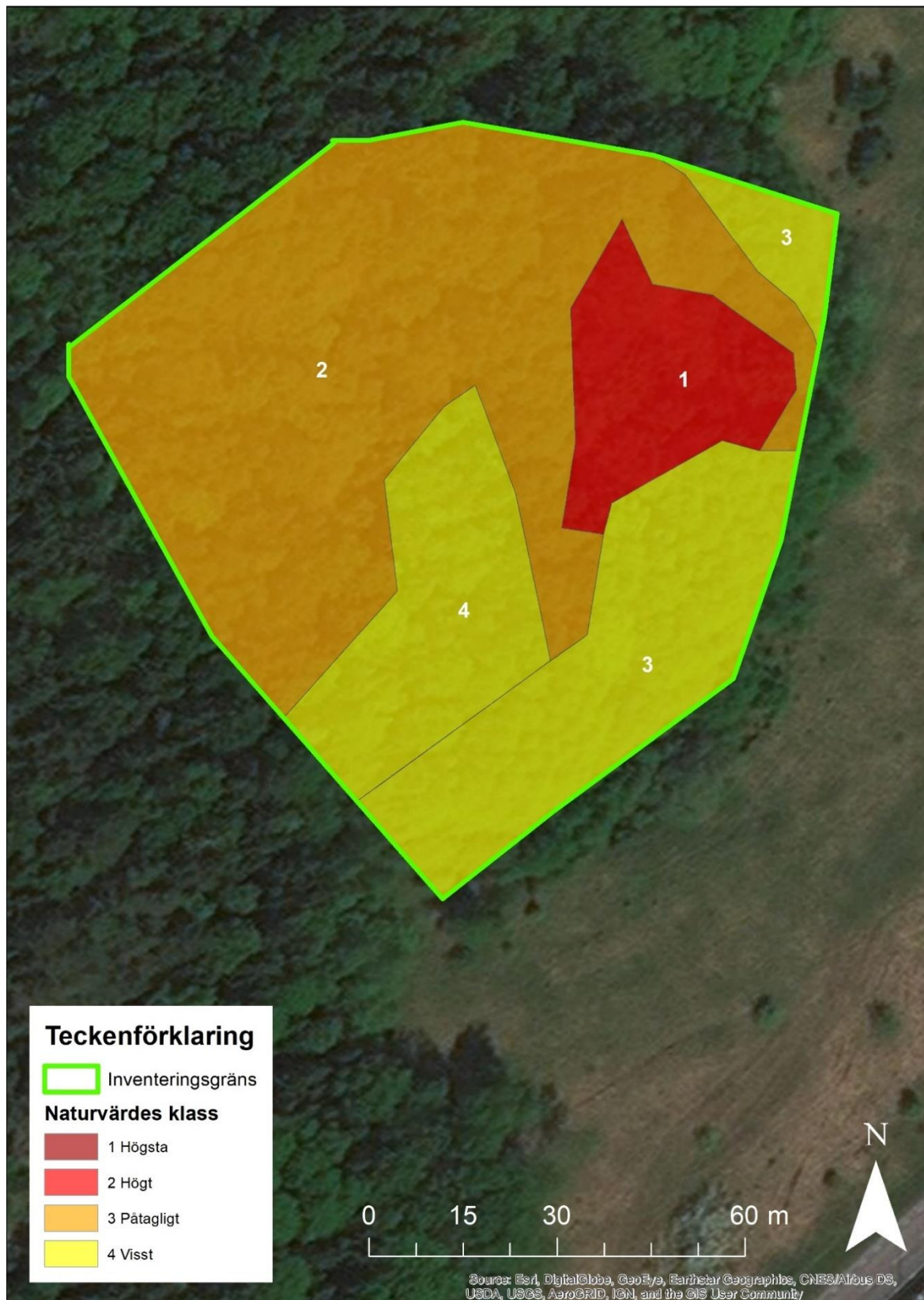
Boverket. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/verktyg/kompensation/>

Naturvårdsverket. Skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (2020-10-06)

Skogsstyrelsen. Skogens Pärlor. <http://minasidor.skogsstyrelsen.se/skogensparlor/> (2020-10-02)

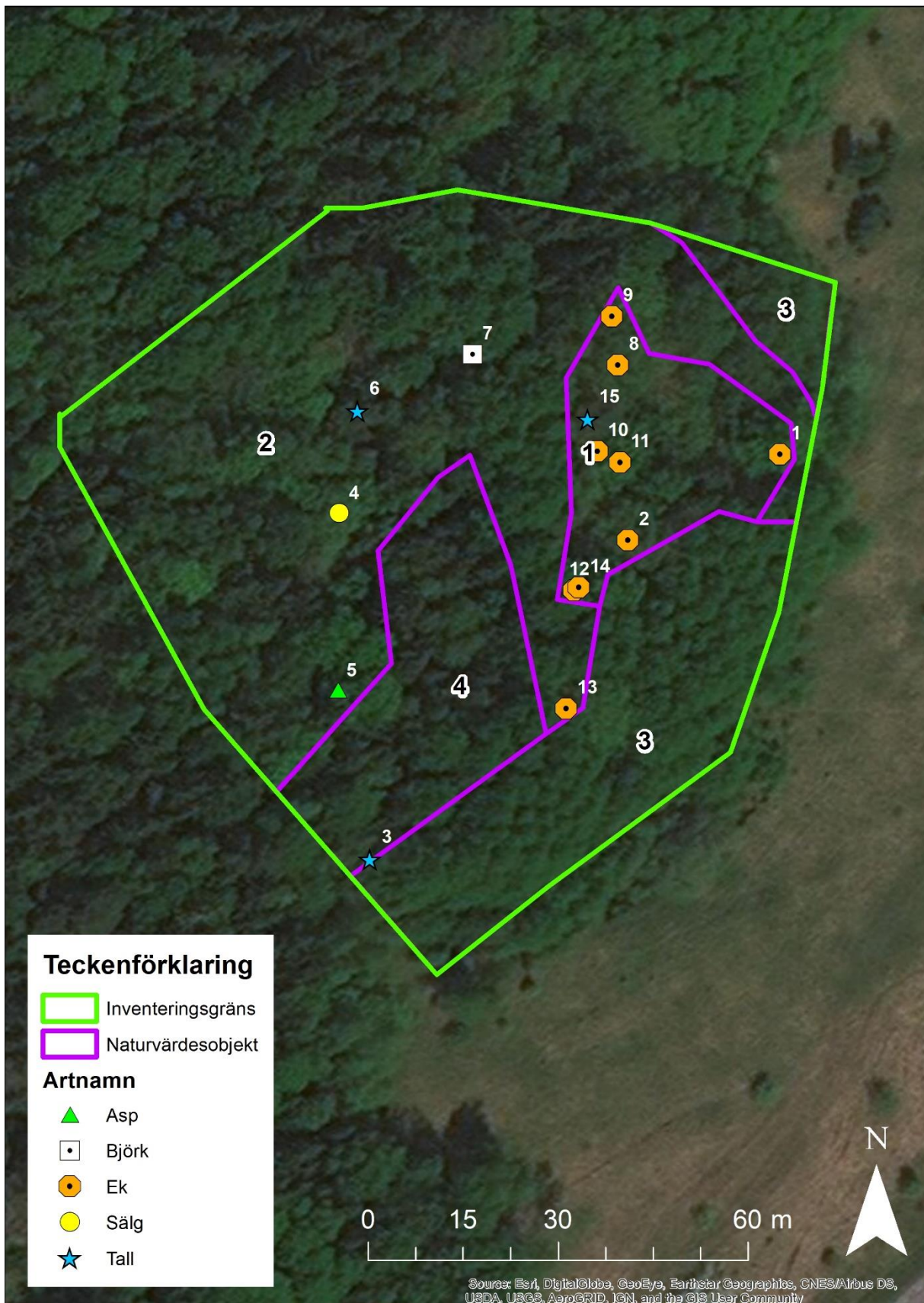
Riksantikvarieämbetet. Fornsök. <http://www.fmis.raa.se> (2020-10-02)

Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt

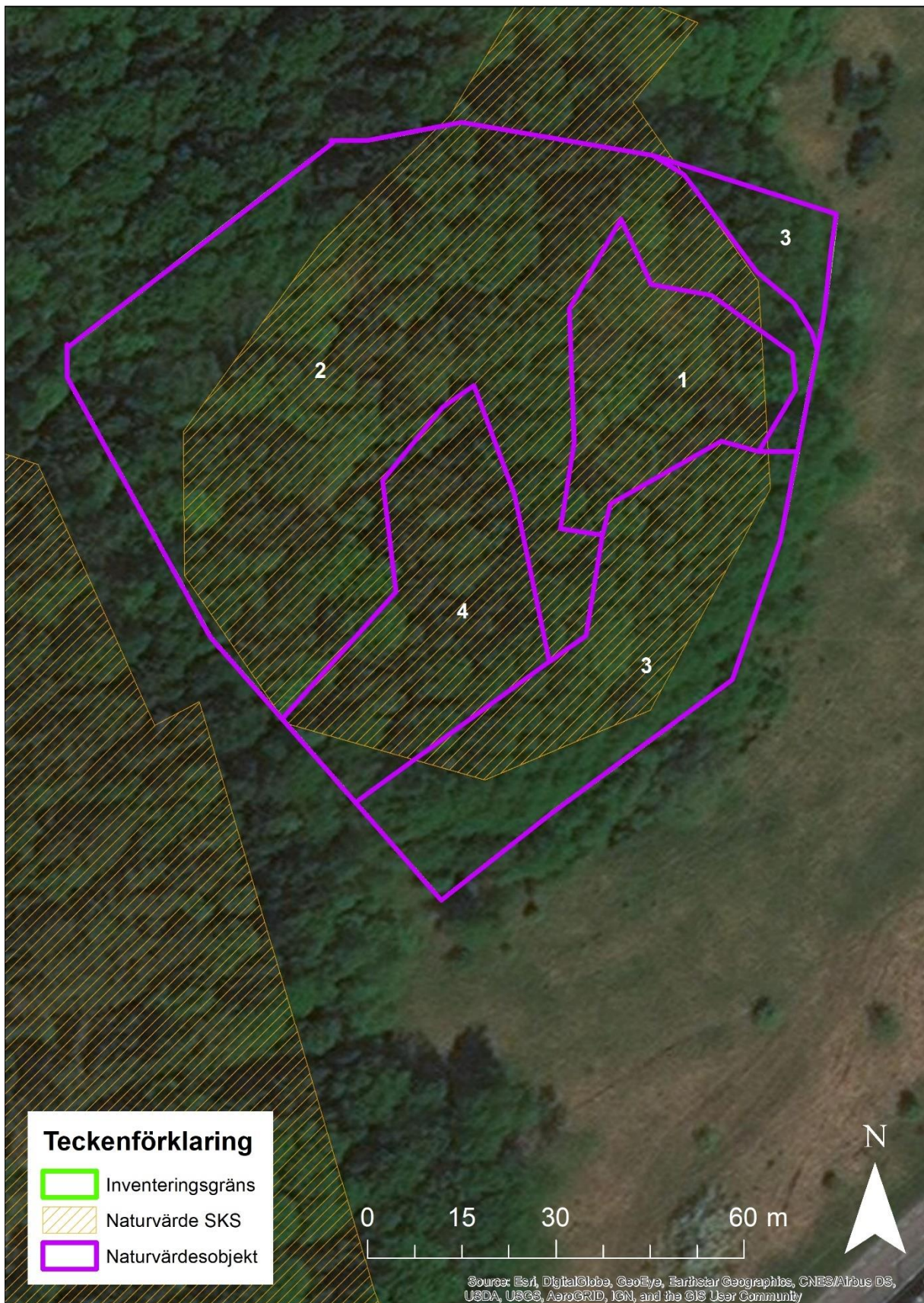
Figur 5. Kartbild över inventeringsområdet med avgränsade naturvärdesobjekt färglagda efter bedömt naturvärde enligt klassningen i SIS-standarden. 1= Högsta, 2= Högt, 3= Påtagligt, 4=Visst. Siffrorna i bilden anger naturvärdesobjektens löpnummer.

Bilaga 2. Karta över skyddsvärda/värdefulla träd

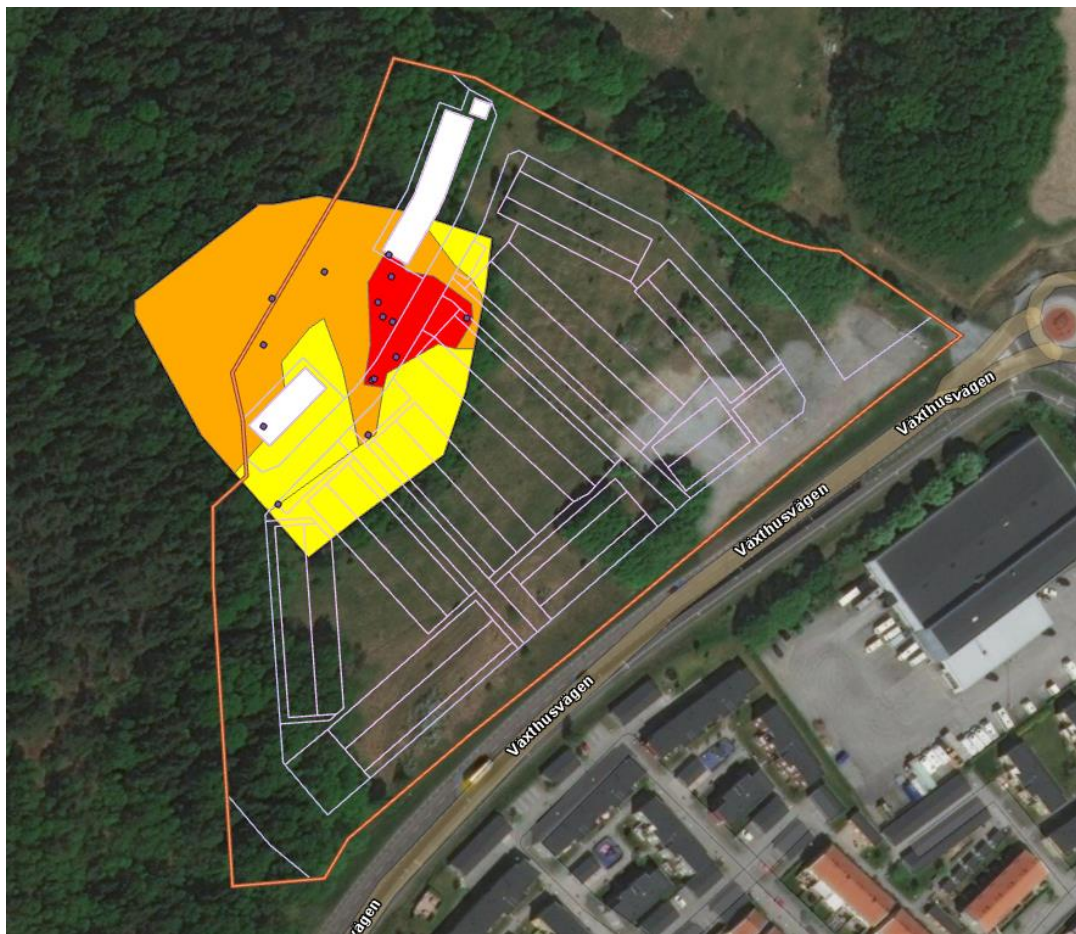
Figur 6. Kartbild över träd inmätta som värdefulla eller skyddsvärda.

Bilaga 3. Karta med Skogsstyrelsens naturvärde

Figur 7. Kartbild över inventeringsområdet med av Skogsstyrelsen utpekade objekt med naturvärde..

Bilaga 4. Karta med plankarta ihop med träd/naturvärdesobjekt

Figur 8. Kartbild med delar av plankartan samt trädpunkter och naturvärdesobjekt. Kartan är framtagen av Tyrens.